

Noorderlicht

Geadviseerd subsidiebedrag: **€ 0**

Gevraagd subsidiebedrag: € 350.000

Over de instelling

Stichting Fotografie Noorderlicht (hierna: Noorderlicht) is een internationale presentatie-instelling met een maatschappelijk geëngageerde agenda en is gevestigd in Groningen. Zij legt zich toe op fotografie en flankerende disciplines en biedt een platform aan beeldmakers uit binnen- en buitenland. Noorderlicht wil met storytelling bijdragen aan de visuele geletterdheid van jong en oud. Door de vele foto-opdrachten en tentoonstellingen is Noorderlicht faciliterend voor het medium fotografie.

Noorderlicht werkt met drie programmalijnen: Noorderlicht Studio, Noorderlicht on Tour en Noorderlicht Festival. Noorderlicht Festival is vanaf 2021 een biënnale in de drie noordelijke provincies. Het festival heeft een regionale, landelijke en internationale reputatie. Noorderlicht is lid van De Noordenaars en medeoprichter van Platform Fotografie Nederland.

Om (inter)nationale promotie te versterken gaan Noorderlicht en BredaPhoto een samenwerking aan onder de titel 'Dutch Festivals On Visual Storytelling'. Om het jaar organiseren de beide instellingen ieder een internationaal festival over ontwikkelingen binnen de beeldcultuur. Voor de samenwerking is subsidie aangevraagd in het kader van artikel 3.42.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.30 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Fotografie Noorderlicht geen subsidie te verlenen. De raad heeft de extra aangevraagde, geormerkte, gelden voor verbreding van het publieksbereik niet beoordeeld.

Beoordeling

Noorderlicht geniet landelijke en internationale bekendheid als festival voor hedendaagse fotografie. De instelling heeft de afgelopen periode goed gefunctioneerd. Noorderlicht positioneert zich met haar plan op de eerste plaats als een grootschalige internationale festivalorganisatie voor hedendaagse fotografie met een jaarprogrammering voor een breed publiek en in mindere mate als presentatie-instelling. De artistiek-inhoudelijke ambities van Noorderlicht zijn erg algemeen beschreven en onvoldoende passend voor een presentatie-instelling. Door de keuze voor fotografie en storytelling neemt Noorderlicht een onderscheidende positie in, in het

landschap van presentatie-instellingen. Tegelijkertijd komt deze keuze in de uitwerking door Noorderlicht te weinig tegemoet aan de eis experimenteel of vernieuwend onderzoek te presenteren.

Het educatieaanbod is gericht op actieve participatie van jongeren. Met Noorderlicht on Tour, de derde programmalijn van Noorderlicht, zet de instelling in op het verbreden en bereiken van nieuw publiek in binnen- en buitenland. Noorderlicht is stevig geworteld in de noordelijke provincies. Door de beoogde samenwerking met BredaPhoto in 'Dutch Festivals On Visual Storytelling' versterkt Noorderlicht zowel haar internationale als haar landelijke positionering.

De financiële positie van Noorderlicht is gezond. De waardering voor Noorderlicht blijkt uit substantiële financiële ondersteuning van de drie noordelijke provincies en de gemeenten Groningen en Leeuwarden. Noorderlicht geeft nog onvoldoende invulling aan de drie codes.

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Noorderlicht maakte de afgelopen periode geen deel meer uit van de Culturele basisinfrastructuur (BIS). Met een afgeslankte organisatie heeft Noorderlicht haar activiteiten voortgezet met presentaties in Galerie Noorderlicht en met het jaarlijkse fotofestival. Noorderlicht is tegemoetgekomen aan eerder geuite kritiek van de raad door andere visuele media bij haar programmering te betrekken en door fotografie te presenteren binnen het bredere spectrum van beeldende kunst. Het activiteitenprogramma van Noorderlicht had met in 2017 – 2018 jaarlijks gemiddeld 145.000 bezoekers een groot bereik.

De komende beleidsperiode organiseert Noorderlicht haar activiteiten langs drie lijnen: Noorderlicht Studio (voorheen Galerie Noorderlicht) voor verdiepend en agenderend onderzoek naar het eigen vakgebied; Noorderlicht on Tour met tentoonstellingen voor een breder publiek en buitenlandprogrammering; en het tweejaarlijkse Noorderlicht Festival. Het activiteitenprogramma is voor de drie programmalijnen op hoofdlijnen uitgewerkt. Met 'TRUTH OR DARE' in 2021 en 'REBOOT' in 2023 als overkoepelende thema's heeft Noorderlicht een keuze gemaakt voor actuele thematieken.

Noorderlicht is in 2020 gestart met Noorderlicht Studio voor verdiepend onderzoek naar het eigen vakgebied en als kweekvijver voor Noorderlicht Festival. De raad had in de aanvraag meer willen lezen over de artistieke ambities van Noorderlicht Studio. Maar Noorderlicht beschrijft haar artistiek-inhoudelijke positionering als presentatie-instelling onvoldoende. De presentatieplek is nog in de ontwikkelfase; de artistiek-inhoudelijke lijn wordt volgens de aanvraag pas de komende vier jaar uitgewerkt in een

programming. De studio is met jaarlijks vier presentaties en discussies bedoeld als plek voor talentontwikkeling van jonge curatoren, starters en meer ervaren talent. De omschrijving van de artistieke uitgangspunten blijft echter steken in algemene termen als het tonen van sociaal engagement, verkenningen naar nieuwe vormen van beeldcultuur en ruimte bieden aan interdisciplinaire verkenningen.

Het tweejaarlijkse festival vormt volgens Noorderlicht de ruggengraat van de instelling, waar talenten en uitkomsten van onderzoek worden gepresenteerd. Het plan laat zich dan ook eerder lezen als een aanvraag voor een festivalorganisatie met een jaarprogramming dan voor een presentatie-instelling. Ook de prognoses voor het aantal tentoonstellingen wijzen op een koerswijziging in die richting, in 2021 zijn er nog 19 tentoonstellingen gepland en in 2024 slechts 10, waaronder de biënnales, tegen 25 tentoonstellingen jaarlijks in 2017 en 2018. Hiermee komt er grotere nadruk te liggen op de grootschalige biënnales.

De keuze voor de externe gastcuratoren van komende edities is nog niet gemaakt, waardoor de raad zich onvoldoende een beeld kan vormen van de artistieke afwegingen die worden gemaakt. De raad heeft er op basis van eerder gemaakte keuzes wel vertrouwen in dat Noorderlicht curatoren zal selecteren met een sterke artistiek-inhoudelijke visie.

Noorderlicht wil zich profileren met *visual storytelling*. Deze benadering is weliswaar interessant, maar de uitwerking van deze keuze geeft onvoldoende uitsluitsel over de artistieke koers die Noorderlicht wil bewandelen. Hiermee komt de instelling te weinig tegemoet aan de eis voor een presentatie-instelling om experimenteel of vernieuwend onderzoek te presenteren.

Vernieuwing

Omdat de inhoudelijke doelen van Noorderlicht Studio nog te veel in een ontwikkelfase verkeren, is het niet goed mogelijk te beoordelen in hoeverre de presentatie-instelling gaat bijdragen aan artistiek-inhoudelijke vernieuwing binnen de fotografie en beeldende kunst. De plannen maken wel nieuwsgierig.

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

Noorderlicht volgt de cao Welzijn en hanteert sinds 2018 de 'Richtlijn kunstenaarshonorarium'. De komende periode gaat Noorderlicht in overleg met de kunstenaars vaker optreden als producent van *prepress*-werk en tentoonstellingen. Het wordt echter niet duidelijk in hoeverre kunstenaars betaald krijgen voor het tentoonstellen van hun werk.

Noorderlicht was de afgelopen jaren financieel gezond met 34 procent eigen inkomsten in 2018. Met de beoogde subsidiebijdrage van het ministerie van OCW zakt dat aandeel tot ruim 20 procent jaarlijks. De begroting voor 2021 – 2024 laat een forse stijging zien vanwege het uitbreiden met circa 9 fte voor coördinatie, publicaties en versterking van het artistieke team. De raad heeft er begrip voor dat Noorderlicht de komende periode de onderbezetting van de afgelopen periode wil compenseren.

Noorderlicht wordt ondersteund door de drie noordelijke provincies en de gemeenten Groningen en Leeuwarden. Uit dit commitment spreekt erkenning van de betekenis voor en de worteling van de instelling in het Noorden. Ook weet Noorderlicht voor een substantieel bedrag private fondsen te interesseren, voor de komende periode wordt die bijdrage geschat op gemiddeld ruim twee ton.

Extra gelden publieksbereik

Voor de periode 2021 – 2024 lijkt Noorderlicht een beroep te doen op de extra gelden die de minister beschikbaar stelt voor twee presentatie-instellingen die zich specifiek richten op een groot landelijk en internationaal publieksbereik. Althans: in het aanvraagformulier vinkt ze dat aan. Echter, noch in de begroting, noch in de toelichting op de begroting en noch in het activiteitenplan refereert ze expliciet aan die 250.000 euro.

Bevordering van educatie en participatie (inclusief publieksbenadering)

Noorderlicht heeft de afgelopen periode haar educatierol met verve uitgevoerd. In 2018 waren er 104 schoolgebonden activiteiten met een bereik van 1500 leerlingen. Met de mbo-opleiding van Noorderpoort is Noorderlicht een samenwerking aangegaan waarbij studenten expositiemogelijkheden krijgen aangeboden. De raad moedigt dit initiatief aan. Binnen het primair onderwijs richt Noorderlicht zich op kinderen met een passie voor fotografie en maakt gebruik van populaire methoden als 'Visual Thinking', 'Art based Learning' en 'Visual Thinking Strategies'. Noorderlicht zet zich in om dichterbij de belevingswereld van jongeren te komen via een leerlingenplatform. Docenten krijgen masterclasses aangeboden om de ervaringen met het platform te delen met andere beeldende kunstinstellingen. De raad vindt dat Noorderlicht goede vormen van actieve participatie met jongeren heeft gevonden en heeft er vertrouwen in dat Noorderlicht die blijft ontwikkelen.

Noorderlicht streeft in 2021 – 2024 naar 61.000 tentoonstellingsbezoekers per jaar. Met gemiddeld 2.750 deelnemers aan schoolgebonden en overige educatie in 2021 – 2024 komt Noorderlicht op ongeveer hetzelfde aantal deelnemers uit als in de periode 2017 – 2021. Met deze ramingen doet Noorderlicht een realistische schatting en toont ze ambitie. Met deelname

aan Platform Fotografie Nederland versterkt Noorderlicht haar positionering in het veld van fotografie-instellingen.

Met een participatieproject voor ouderen samen met de NHL Stenden Hogeschool geeft Noorderlicht invulling aan haar maatschappelijke rol. De samenwerking met Humanitas en de gemeente Groningen in een project voor mantelzorgers sluit daarbij aan.

De noordelijke scheurkalenders met inzendingen van amateurs hebben een groot bereik, het fotofestival krijgt veel media-aandacht in binnen- en buitenland. Met Noorderlicht on Tour wil de instelling de noordelijke musea bereiken en tentoonstellingen naar het buitenland brengen. In dit licht is het opvallend dat Noorderlicht geen communicatiestrategie beschrijft.

Geografische spreiding

Noorderlicht is regionaal goed geworteld. Vanuit haar uitvalsbasis Groningen organiseerde zij het jaarlijkse fotofestival met tentoonstellingsprogramma's in de drie noordelijke provincies. Noorderlicht is lid geworden van het samenwerkingsverband van presentatie-instellingen De Noordenaars, met Noorderlicht Fotosalon biedt zij regionaal talent een ontmoetingsplek. Ook is Noorderlicht een samenwerking gestart voor kunst in de openbare ruimte en andere projecten met MartiniPlaza, Muziekcentrum de Oosterpoort en het Oerol Festival. Er is samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen voor foto-opdrachten in de reeks 'Imagining Science'. Met deze brede praktijk bewijst Noorderlicht een belangrijke speler te zijn voor de fotografie in Noord-Nederland.

Door langjarige projecten als 'Sweet and Sour Story of Sugar' heeft het Fotofestival Noorderlicht ook een grote reputatie in het buitenland. Hieraan draagt het intensieve tentoonstellingsprogramma met jaarlijks tientallen buitenlandpresentaties van Noorderlicht on Tour aan bij. Op *open calls* voor deelname komen steevast honderden reacties uit binnen- en buitenland binnen. Door de samenwerking met BredaPhoto wordt ook de landelijke betekenis van Noorderlicht versterkt.

Toepassing Fair Practice Code

Noorderlicht volgt de cao Welzijn voor medewerkers en zzp'ers en hanteert naar eigen zeggen de 'Richtlijn kunstenaarshonorarium'. In de toelichting op de begroting wordt niet ingegaan op toepassing van de Fair Practice Code en het wegwerken van eventuele achterstanden. Noorderlicht maakt hierdoor onvoldoende duidelijk in hoeverre zij de code consequent toepast.

Toepassing Governance Code Cultuur

In 2020 worden de statuten van de stichting aangepast waarin wordt vastgelegd dat het bestuur verantwoordelijk is voor het naleven van de

Governance Code Cultuur. Ook wordt in 2020 een nieuw directiereglement vastgesteld. De raad moedigt Noorderlicht aan om voor haar bestuur niet uitsluitend leden met financiële, juridische en politieke kennis en ervaring te selecteren. Mensen die beschikken over een artistiek-inhoudelijk kompas kunnen een goede aanvulling zijn op het bestuur.

Toepassing Code Diversiteit en Inclusie

Noorderlicht geeft een wat fletse beschrijving van de vier p's. Zo belooft Noorderlicht in diverse rapportages te reflecteren op het bereik van een zo divers mogelijk publiek. De raad spoort Noorderlicht aan visie en ambitie te formuleren voor de invulling van de Code Diversiteit en Inclusie. De uitnodiging aan amateurverenigingen voor stages bij Noorderlicht zijn een mooi initiatief, dat ook bijdraagt aan inclusie.